

de brees

Kraanvogels op Rügen

IVN vecht en plassen-gebied laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is. Dat doen we d.m.v. natuuractiviteiten, cursussen, projecten en campagnes. Zelf leren en doen staan altijd centraal. Zie ook onze website <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied>

De Bres is het tijdschrift voor de leden en donateurs van de IVN afdeling Vecht en Plassengebied. Het gebied waarbinnen de activiteiten van onze afdeling plaatsvinden ligt aan weerszijden van de Vecht en bestrijkt de plaatsen: Utrecht, Leidsche Rijn, Vleuten-de Meern, Maarssen, Breukelen, Loosdrecht, Loenen en Abcoude.

Nog geen lid? Ontdek de natuur met het IVN! Bovendien steun je als lid ons werk. Wij willen voor iedereen de natuur dichterbij brengen. Ook voor wie het niet vanzelfsprekend is, zoals ouderen, chronisch zieken en kinderen. Jouw lidmaatschap helpt daarbij!

Vanaf € 2,- per maand ben je al lid, meld je aan via de website <https://www.ivn.nl/steun-ivn/word-lid>

van het bestuur

Gedetineerden

Al weer 40 jaar is onze afdeling bezig mensen meer over de natuur te leren, in de hoop dat meer kennis over de wonderen van de natuur leidt tot besef van de waarde ervan. Door die waardering hopen we dat mensen zuinig op de natuur zullen zijn.

Afgelopen september hebben we ons 40 jarig jubileum gevierd met elkaar. Het was een fijne dag met een leerzaam bezoek aan de hortus botanicus in Utrecht. Daarna hadden we een gezellig samenzijn op de boerderij van onze voorzitter Bert van der Tol, die zo vaak huis en erf gastvrij open stelt voor het IVN. Ik ben er al lang van overtuigd dat wat we doen voor de natuur belangrijk is. Wij mensen kunnen niet zonder de natuur. In de natuur zijn doet je goed.

Een Amerikaans onderzoek heeft aangetoond dat als gedetineerden naar filmbeelden van bossen, meren en woestijnen keken, dit een kalmerend effect op ze had. Ze zijn minder bij gewelddadige incidenten betrokken dan gevangenen die geen natuurfilms te zien krijgen. Verder ontwikkelen kijkers van de natuurvideo's een betere relatie met het gevangenispersoneel en voelen zich minder onrustig tijdens hun verblijf in hun cel. Dat blijkt uit een experiment van Amerikaanse biologen van de Universiteit van Utah. De natuurfilmkijkers rapporteerden ook verbeteringen op andere vlakken van hun leven. Sommige gevangenen gaven bijvoorbeeld aan dat ze beter sliepen en minder snel boos werden door het kijken naar de natuurbeelden.

Kan je nagaan hoe goed het doet om regelmatig echt in de natuur te zijn. We moeten als IVN dan ook maar gewoon doorgaan met het organiseren van excursies en cursussen. Ik snap nu wel waarom er tijdens onze excursies nooit gevochten wordt. Namens het bestuur,

Hanneke Boom

Harrie en de vleermuiswerkgroep

Dat Harrie heel belangrijk was voor de vleermuiswerkgroep weet iedereen. Voor veel mensen zal het zo zijn dat Harrie de vleermuiswerkgroep was. Hij was in elk geval de grote initiator en verbinder. Harrie heeft in de vleermuiswereld veel contacten, maar ook daarbuiten, bijvoorbeeld binnen het IVN. Maar ook de contacten met mensen die we nodig hadden om te worden toegelaten op terreinen om te spotten en objecten voor de wintertellingen werden door hem verzorgd. Wij hebben de afgelopen jaren veel zomeravonden buiten doorgebracht om vleermuizen te spotten. Het is dan over het algemeen heerlijk buiten; vleermuizen zijn alleen actief bij redelijk mooi weer, bij regen blijven ze binnen. Met elkaar probeerden we door het geluid van onze batdetectors en op het oog waar te nemen welke vleermuizen we tegen kwamen. Vaak was Harrie dan al een dag eerder op de desbetreffende locatie geweest om extra te luisteren. Het was een feest als Harrie een vleermuis in de opvang had gehad, die kon worden vrijgelaten. Naast de vele zomeravonden, probeerde Harrie ook zoveel mogelijk wintertellingen te doen. Hij kroop overal in, stond in ondergelopen kelders en keek in iedere spleet en achter iedere deur. Eind 2014 vroeg de vleermuiswerkgroep een subsidie aan bij de gemeente Stichtse Vecht voor het aanschaffen van een batlogger om daarmee de vleermuizen (met name de uniek voor Nederland in ons gebied kramende tweekleurige vleermuis) beter in kaart te kunnen brengen. Het apparaat werd aangeschaft en naast het leuke buitenwerk, moesten we nu ook achter de computer, gegevens interpreteren. Dat viel nog niet mee, maar Harrie was fanatiek en

hield ons steeds bij de les. Soms waren we bijna een kwartier bezig met een opname van 20 seconden. Hij wilde maar geen twee kleuren krijgen, hij bleef maar rosse. Harrie heeft ook veel lezingen gegeven over vleermuizen, met aansluitend vaak een excursie. Vooral kinderen sprak dit vaak sterk aan. Hij kreeg zo een aantal echte fans. Toen Wieneke dit jaar in Castellum Hoge Woerd over vleermuizen vertelde, was er een jongentje dat een vraag wilde stellen: "Waar is Harrie?". Bij al deze activiteiten zullen we Harrie voortaan moeten missen. Wieneke gaat door met de vleermuisopvang en alle andere activiteiten blijven we ook doen. Het groepje wordt wel erg klein, enige versterking is wenselijk.

Hettie Luijten

Liesbeth Pleijster en Bertie Klomp

De IVN-afdeling Vecht & Plassen-gebied bestaat dit jaar 40 jaar, een jubileum dat tijdens de J.P. Thijssedag, op 9 september jl. groots is gevierd. In het kader van dit jubileum verscheen in het herfstnummer van 'De Bres' een interview met Jan Wolters die samen met Joke Wolters, Jan van der Hoven en Jannie van Rooien de afdeling op richtte. Als vervolg daarop nu een dubbel interview met Liesbeth Pleijster en Bertie Klomp.

Liesbeth gidste al voordat de eerste gidsencursus werd gegeven. In een tijd waarin volgens Jan Wolters de geesten rijp waren om op te komen voor de natuur. Bertie kwam tien jaar later bij de club. Beiden hebben hun bijdrage geleverd aan het verenigingsblad Moer en De Bres, daarover straks meer. Bertie maakt gelukkig nog steeds deel uit van de redactie en samen met Liesbeth zorgt ze voor de verspreiding per post. Met hen kijken we terug op de afgelopen 40 jaar en hebben we het over de Jeugd natuurwacht die in Breukelen actief was.

Liesbeth: "Ik was lid van het KNNV, afdeling 't Gooi. De IVN-afdeling Vecht & Plassengebied die in 1977 werd opgericht beschikte niet over voldoende mensen om excursies of openbare wandelingen zoals ze ook wel genoemd werden, te begeleiden. Als KNNV-er richtte ik me vooral op planten, maar over insecten en paddenstoelen wist ik ook genoeg te vertellen. Tijdens een openbare wandeling konden de bezoekers kiezen tussen vogels, planten en bomen. Later kregen excursies een vast thema. Een beginnende vereniging met enthousiaste mensen moet altijd even z'n draai zien te vinden. In 1980/1981 ging de eerste Natuurgidsencursus van start. De cursus die ik ben gaan volgen duurde anderhalf jaar: éénmaal per 14 dagen een theorie-avond, gevolgd door een thema-excursie op zaterdag. De cursus werd gegeven door Marijke Hopman en Tilia Duivis. Ik ontmoette er o.a. Willemien Valewink en Paul Vlaanderen.

Ik kan niet anders zeggen dan dat de cursus to the point was. Je moest er hard aan trekken met theorie over onderwerpen landschap, geschiedenis, enz. Bij de flora-test werd een verzameling planten op tafel gelegd en je moest dan vertellen om welke planten het ging. Het 4-seizoenenproject was nog geen onderdeel van de opleiding. Excursies werden gehouden op Gunterstein, in het park van Over-Holland in combinatie met dat van Sterreschans, in de Bethunepolder, in de parken Vechtenstein, Doornburg, Haarzuilens en Oud Zuylen, het Vijverbos in Harmelen, het Polderreservaat in Kockengen en rond de Loenerveenseplas.

Bertie: "In de jaren dat mijn kinderen op de Basisschool zaten heb ik daar hand- en spandiensten geleverd. In hun jaren op de Middelbare school was ik daar media-theek ouder. Na die tijd ben ik de Natuurgidsencursus 1989/1990 gaan volgen.

Als dorpeling was die cursus voor mij een schot in de roos. Mijn bijzondere belangstelling ging uit naar het veenweidegebied, de ontstaansgeschiedenis van het landschap en alles wat er groeit. Eigenlijk vond ik alle onderwerpen interessant, het gaf me een brede kijk op de natuur. Als 4-seizoenenproject koos ik de vijver in mijn tuin. Ik heb daar nauwgezet verslag van gedaan. Als medecursisten herinner ik me Harm Pruntel, Bert van Dijk en Toon Ver-nooi. Tijdens de cursus liep ik stage bij De Bres en bij de Jeugd-natuurwacht in Breukelen. Als eindexamen moesten we 60 tot 80 planten op naam brengen. Ik was één van de weinigen die van de planten ook de familienaam wist te noemen. De excursie aan de eigen groep ('de gidsenproef') heb ik in het park van slot Haarzuilen afgelegd. Ik heb stage gelopen bij de Jeugd-natuurwacht in Breukelen. Die afdeling viel onder de Jeugd natuur-wacht Nederland. 1 x per maand organiseerden we op woensdag-middag voor de leerlingen van de basisscholen een activiteit. In een tijd dat de Moeder Mavo populair was gaf Joke Wolters eenmaal per maand op maandag morgen 'biologie les' aan de vrijwilligers van de Jeugd-natuurwacht en aan de ouders van de deelnemende leerlingen. De kinderen werden via de scholen ge-worven. Als begeleiders trof ik er de IVN'ers Willemien Valewink, Henny Suidman, Ank van Dijk en Liesbeth Pleijster".

Liesbeth: "We zijn in 1981 gestart met activiteiten zoals een bezoek aan fort Nieuwersluis, waarbij wij met de kinderen gingen struinen en de Boswachter van Natuurmo-numenten een rondleiding in het fort gaf, een rondleiding op kasteel Gunterstein door de kasteelheer Quarles van Ufford, inclusief het torentje. We zijn op Sterreschans geweest met toestemming van Doude van Troostwijk. De kinderen hielpen bij het knotten van bomen door Knotgroep Breukelen, ze maakten kerstkransen en ga zo maar door. Aan het eind van het schooljaar kregen de rond 90 kin-deren een insigne of een oorkonde. Zelf ben ik me in de loop van de tijd helemaal op het werk van de Jeugd-natuurwacht gaan richten. Het werken met kinderen van die leeftijd paste bij ons, we vonden het geweldig. De gemeente kwam met allerlei regels, en de jaarlijkse subsidie werd gestopt. Zo kwam er na 33 jaar een einde aan de activi-teiten van de Jeugd-natuurwacht. Ik ben in Breukelen Nijenrode geboren en ben er altijd blijven wonen. Mijn ouders hadden een melkzaak aan de Brugstraat. Naast de winkel liep mijn vader van maandag t/m zater-dag een melkwijk. Het hele gezin werkte mee en toen mijn moeder was overleden, moest ik in de winkel staan".

Bertie: "Ik ben opgegroeid op het platteland in Hagestein, gelegen in de Vijfheerenlanden, tussen de Lek en de Waal. In die tijd kon je zo het land in lopen om bloemen te pluk-ken. Na de Basisschool ging ik als extern cursist naar de MULO-opleid-ing aan het Internaat in Culemborg. Na mijn opleiding ging ik werken bij het Nederlands Schriftelijk Studiecentrum Culemborg en heb daar gelijktijdig de secretaresse opleiding gedaan en ben correctrice geworden. Ik was verknocht aan de polder en ook nu nog ga ik daar het liefst met de hond wandelen".

Liesbeth: " Een respectabele vereni-ging kan niet zonder een verenig-ingsblad, zeker als je mensen op allerlei manieren kennis wilt laten maken met de natuur. Het werd uitgegeven onder de naam 'Moer'. In de betekenis van veengrond of vochtig grasland, dat is er volop in het Vecht en Plassengebied. Als redactielid heb ik van alles gedaan: stukjes geschreven, met twee vingers de stencils getypt (bij elk foutje moest het lakflesje uit-komst brengen) stencils afgedraaid, boekjes in elkaar gezet enz. Toen onze afdeling de afdeling van de stad Utrecht adopteerde, omdat ze niet langer in staat waren om de bestuursfuncties te bemensen, werd de naam veranderd in: De Bres. Dit om aan te geven dat de scheidslijnen tussen de afdelingen waren geslecht en we daarom voortaan samen een blad uitbrachten".

Bertie: "Mijn tweede stage tijdens de Natuurgidsenopleiding was bij redactie van De Bres. Ik had als beroep altijd administratieve func-ties bekleed waaronder die van corrector, dus zagen ze graag dat ik die taak op me zou nemen. Het blad kwam toen 6 x per jaar uit. De redactie bestond toen uit Bert van Dijk, Rob van Velzen, Eke Wielstra, Liesbeth Pleijster, Ruurd Jonge Poerink en Leon van der Berg. Leon schreef prachtige stukken, maar helaas liep zijn ritme niet gelijk op met de datum van het uitkomen van De Bres. Ik corrigeerde de binnen-komende stukken en Bert verwerkte de copy. Tegenwoordig worden alle teksten en foto's in een opmaakpro-gramma gezet en pas dan volgt de correctie. De redactievergaderingen van De Bres zijn elke keer weer een feest.

Jaap Stavenuiter

P.S.

De polder Vijfheerenlanden is ver-noemd naar de Heren van Arkel, Ter Leede, Hagestein, Everdingen en Vianen, die in 1284 gezamenlijk maatregelen namen tegen de wateroverlast vanuit de Gelderse Betuwe. Een voorbeeld van de voortdurende strijd tegen het water.

ACTIVITEITENPROGRAMMA 2018 IVN VECHT EN PLASSENGEBIED

Zondag 7 januari, 14:00-16:00

Spannende IVN/Libelle winterontdektocht

Speuren naar dieren in het bos, zoals vleermuizen, uilen en muizen, natuurkunstwerken maken, hutten bouwen, leren polsstokspringen over een kleine sloot, broodjes afbakken boven het kampvuur. Aan het eind krijgt iedereen een drankje aangeboden door het IVN en Libelle bij de kinderboerderij.

Startpunt: Vechtensteinlaan 2, Maarssen (Park Vechtenstein)
Opgave vereist via <https://www.ivn.nl/libelle> of <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied>
Maximum aantal deelnemers: 30

Zondag 14 januari, 14:00-16:00

Midwinterpoldertocht

Dit jaar gaat de midwintertocht door de Taartpunt, gelegen achter het Streekmuseum. Dit gebied is in 2017 opengesteld voor publiek en er is van alles te ontdekken. Voordat deze ontdekkingsstocht begint wordt er eerst onder het genot van koffie of thee in het Streekmuseum Vredegoed iets over de Taartpunt verteld. Daarna gaan we lopend de polder verkennen. Houd er rekening mee dat het drassig kan zijn. Rond 16:00 uur wordt de wandeling afgesloten.

Startpunt: Streekmuseum Vredegoed, Heuvellaan 7, Tienhoven

Zondag 28 januari, 10:00-12:00

Tuinvoegelexcursie in het Griffpark

Op zondag 28 januari organiseert IVN Vecht en Plassengebied een excursie in het Griffpark tijdens het weekend van de Nationale Tuinvogeltelling. Kom je ook vogels kijken en tellen? Om 10:00 starten we in het park met de excursie. Tip: neem een verrekijker mee!

Een zachter wordend klimaat zorgt ervoor dat trekvogels langer in ons land blijven voordat ze doorreizen

naar het zuiden. Ook vestigen zich bijzondere nieuwe soorten in ons land. Zijn er in Utrecht exotische vogelsoorten te 'spotten'? Een vogelkenner neemt je mee het park in om dit te ontdekken. Deze tuinvoegelexcursie wordt in samenwerking met de Griffsteede georganiseerd.

Tel ook zelf de vogelsoorten in het park, onze stadstuinen, in je eigen tuin of op je balkon. Wil je weten welke vogel er het meest wordt gespot? Kijk dan op www.tuinvogeltelling.nl.

Startpunt: ingang Stadsboerderij Griffsteede, Van Swindenstraat 129, 3514 XR Utrecht

Opgave vereist via email stadsnatuur@hotmail.com
Maximum aantal deelnemers: 30

Vrijdag 2 februari, 20:00-22:00

Uilenlezing en excursie

In het park van Kasteel De Haar huizen bosuilen. In deze tijd van het jaar is de balts van de bosuil op z'n hoogtepunt en valt er te genieten van de geluiden die de uilen onderling maken om hun eigen territorium af te bakenen. Er wordt gestart met een uilenlezing waarna het park wordt ingegaan om de uilen te spotten en te horen.

Bij helder weer kan er na afloop van de uilenexcursie ook door een telescoop naar de sterrenhemel gekeken worden. Verder maken we u wegwijzen aan de sterrenhemel en leren u de voornaamste wintersterrenbeelden op te zoeken.

Startpunt: Emmausgebouw, Eikstraat 14, Haarzuilens, Uw auto kunt u parkeren bij de Vier Balken, Brinkstraat 3, Haarzuilens.

Opgave vereist via <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied>

Zondag 18 februari, vanaf 14:00

Opening stinzenplantentuin

Commelinhof
De Commelinhof, een stinzenplantentuin in het park Vechtenstein in Maarssen, is nu een lust voor het oog.

De uitbreiding van de tuin staat dit jaar voor de eerste keer in bloei. U bent van harte uitgenodigd om op 18 februari een kijkje te komen nemen.

Startpunt: De Commelinhof ligt aan de noordwest kant van het park Vechtenstein, achter de kinderboerderij. De ingang van het park is te bereiken via de Vechtensteinlaan 2 in Maarssen.

Vrijdag 23 februari, 20:00-22:00

Sterrenkijken

Vanavond staat geheel in het teken van sterrenkijken. U bent in de gelegenheid om door verschillende telescopen te kijken. Verder nemen we u mee naar verre sterrenstelsels, sterrenhopen, dubbelsterren en andere interessante objecten. Ook leren we u de sterrenbeelden van vanavond te herkennen. Mocht het bewolkt zijn dan is er een vervangend programma met onder andere een planetariumshow.

Startpunt: Boerderij Vredegoed, Heuvellaan 7, Tienhoven

Opgave vereist via <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied>

Zondag 4 maart, 14:00-16:00

Vogel- en stinzenplantenexcursie

Amelisweerd
In maart zijn de bomen nog kaal. Dat betekent dat de bosbodem nog veel licht krijgt en voorjaarsbloeiers zoals bosanemonen, sleutelbloemen en bostulpen juist wel in het blad en in bloei staan. De verzamelnaam voor deze planten - vaak bolgewassen- is stinzenplanten.

Doordat de bomen nog kaal zijn, zijn de vogels in het bos, zoals spechten en boomklevers goed te zien en te horen zijn. Kijker meenemen dus!

Startpunt: Oud Amelisweerd, Koningingelaan 11a in Bunnik. Auto's parkeren aan het begin van de oprijlaan.

Opgave vereist via email stadsnatuur@hotmail.com

Maximum aantal deelnemers: 30

Vrijdag 9 maart, vanaf 10:30

NLdoet dag in de Commelinhof

IVN Vecht en Plassengebied doet op vrijdag mee aan de landelijke NLdoet dag op de Commelinhof in Maarssen.

Startpunt: Commelinhof, park Vechtenstein, Maarssen

Opgave vereist via <https://www.nldoet.nl>
Maximum aantal deelnemers: 10

Zaterdag 11 maart, vanaf 10.00

NLdoet dag in Maarssenveen

IVN Vecht en Plassengebied doet op zaterdag mee aan de landelijke NLdoet dag op Fort Maarssenveen. Startpunt: Fort Maarssenveen, Herenweg 3, Maarssen

Opgave vereist via <https://www.nldoet.nl>
Maximum aantal deelnemers: 15

Zondag 18 maart, 14:00-16:00

Stinzenplantenexcursie Gunterstein

In de binnentuin van Ridderhofstad Gunterstein zijn wij te gast om te kijken naar de stinzenplanten die in deze tijd van het jaar veel op buitenplaatsen te vinden zijn. Stinzenplanten zijn de eerste tuinplanten die verschijnen in het voorjaar voordat er bladeren aan de bomen komen.

Startpunt: ingang Ridderhofstad Gunterstein aan de Scheendijk. Auto's parkeren in Breukelen en dan over de vechtbrug wandelen naar de Scheendijk.

Zondag 18 maart, 14:00-16:00

Excursie rondom Park de Gagel en Klopvaart

Overvecht-Noord is groener dan je misschien denkt.

Het is spannend of er half maart al blaadjes aan de bomen zitten, maar ook zonder bladeren kun je bomen herkennen, aan de knoppen. We staan ook stil bij de geschiedenis van het gebied. Namen als De Gagel, De Klop en Roozendaal zijn al veel ouder dan de wijk Overvecht.

ACTIVITEITENPROGRAMMA 2018 IVN VECHT EN PLASSENGEBIED

De excursie is zowel voor bewoners van Overvecht als voor mensen die elders wonen en nieuwsgierig zijn naar het groen in deze wijk. Voor kinderen is er een quiz.

Startpunt: ingang van Gagelsteede, Gangesdreef 7a, Overvecht
Opgave vereist via email stadsnatuur@hotmail.com
Maximum aantal deelnemers: 30

Zondag 25 maart, 14:00-16:00

Knollen en bollentocht in Nijenrode

Tijdens deze wandeling in het park van kasteel Nijenrode gaat de aandacht vooral uit naar de bosplanten die in het vroege voorjaar bloeien. Het park is beroemd om zijn grote verscheidenheid aan stinzenplanten zoals knikkende vogelmelk, holwortel, voorjaars-helmbloem, vingerhelmbloem en aronskelk. Wat er op een bepaald moment te zien is, is afhankelijk van het weer. Voor kinderen is er een aparte bollen- en knollentocht met het wortelvrouwtje (zonder ouders!).

Startpunt: Nijenrode, Straatweg 25, Breukelen

Zondag 8 april, 10:00-12:30

Vogelexcursie in Waverhoek

Vogelexcursie in natuurgebied Waverhoek, bekend vanwege de watervogels. De excursie duurt 2-3 uur. Het gebied kan drassig en nat zijn; goede wandelschoenen of laarzen worden geadviseerd. Vergeet uw verrekijker niet!

Startpunt: Botholsedwarsweg in Waverveen, op de parkeerplaats in de buurt van nr 13 (beperkt parkeren)
Opgave vereist via <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plasseengebied>
Maximum aantal deelnemers: 12

Vrijdag 20 april 19:30-21:30

Wat weet jij van vleermuizen?

De lezing wordt verzorgd door onze natuurgidsen en duurt ongeveer drie kwartier. Na de lezing drinken

we een kopje koffie of thee (voor eigen rekening) en rond de klok van half negen gaan we lekker naar buiten om met behulp van bat-detectors vleermuizen te spotten.

Wil je ook weten welke vleermuizen er voorkomen in Oog in Al?

Startpunt: Park Oog in Al, Kanaalweg 91, Utrecht
Opgave vereist via email stadsnatuur@hotmail.com
Maximum aantal deelnemers: 30

Zondag 22 april, 10:00-12:00

Fietsexcursie Natuurvriendelijke Stad

Stedelijk gebied is in de eerste plaats bedoeld als leefomgeving voor mensen. Toch leven veel verschillende planten- en diersoorten in de stad.

Tijdens deze fietsexcursie door het centrum en het noordoostelijk deel van Utrecht stoppen we bij een aantal plekken waar met of zonder hulp van de mens de stad een beetje natuurvriendelijk is. We fietsen 15 km, de excursie duurt ongeveer 2 uur.

Startpunt: wordt doorgegeven na aanmelding
Opgave vereist via email stadsnatuur@hotmail.com
Maximum aantal deelnemers: 20

Zondag 6 mei, 14:00-16:00

Ontdekkingstocht door de vernieuwde Bethunepolder

Drie jaar na de ingrijpende herinrichting van de Bethunepolder door Staatsbosbeheer gaan we kijken hoe de natuur hierop reageert. Onze natuurgidsen nemen u mee op ontdekkings- tocht. We bekijken wat de twee laatste veeboeren in dit gebied tot stand hebben gebracht om landbouw en natuurbeheer hand in hand te laten gaan. Tevens bekijken we weidevogels, rietzangers, de uitbundige plantengroei in de plas-dras gebieden en misschien zien we de blauwborst!

Startpunt: Fort Maarsseveen Herenweg 3, Maarssen (www.c-fordt.nl).

Zondag 27 mei, 14:00-16:00

Oeverplantenexcursie Kromme Rijn

De Kromme Rijn slingert zich door de provincie Utrecht, op de plek waar vroeger de hoofdstroom van de Rijn was. Op sommige plekken langs de oever zijn plassen gegraven waar kikkers, padden en libellen zich kunnen voortplanten. De geleidelijke overgang van nat naar droog zorgt voor veel variatie. In de oeverbegroeiing is weer plaats voor nesten van watervogels. Kortom, veel historie en veel natuur in deze wandeling, waarin we samenwerken met de Stichting Kromme Rijnpark.

Startpunt: Waterloobrug aan de Kranenburgerweg, Utrecht
Opgave vereist via email stadsnatuur@hotmail.com
Maximum aantal deelnemers: 30

Zondag 27 mei, 14:00-16:00

Natuurtocht door de Buitenhof, Maximapark

Samen met de Vereniging Landschapsbeheer Vleuten de Meern organiseert het IVN Vecht en Plasseengebied een wandeling door een "vergeten" deel van het Máxima park. Een tocht door een karakteristiek ongerept landschap met weide, drasland, rietvelden en paddenpoelen. Hoor en zie het verhaal achter de gestuurde ecologische ontwikkelingen van dit gebied.

Startpunt: Hof Terwijdeweg 1a, 3451ST Vleuten

Vrijdag 8 juni, 18:30-21:00

Watersafari Maarsseveenseplas:

waterbeestjes vangen, snorkelen/zwemmen en aan het eind een kampvuur. Tijdens deze Watersafari op de Landelijke IVN Slootjesdag wordt met schepnetten waterbeestjes gevangen, onder de loep genomen, op naam gebracht en wordt de waterkwaliteit bepaald. Wanneer de weersomstandigheden het toelaten wordt er gesnorkeld om het mooie onderwaterleven van vissen en

waterplanten te bekijken.

Startpunt: Maarsseveenseplas, Herenweg 53, Maarssen (naast InnStyle)
Opgave vereist via <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plasseengebied> of <https://www.ivn.nl/slootjesdagen>
Maximum aantal deelnemers: 35

Zondag 10 juni, 14:00-16:00

'Slootje prutten' voor kinderen in Park Oog in Al

Een IVN-activiteit voor kinderen van 7 tot 12 jaar. Eerst met het schepnetje in het water en dan met de vangst naar een grote emmer en kijken welke bijzonderheden in het netje zitten. Vervolgens met een loepotje de vangst van heel dichtbij bekijken. Tot slot en ter informatie voor jullie ouders: We verwelkomen jullie bij de ingang van het hertenkamp, midden in het park tegenover het theehuis. De begeleiding is in handen van onze natuurgidsen. Deelname is gratis.

Startpunt: bij de ingang van het hertenkamp in Park Oog en Al, Kanaalweg 91 Utrecht
Opgave vereist via email stadsnatuur@hotmail.com

Donderdag 21 juni, 20:00-22:00

Midzomer Stadssafari

Tijdens deze midzomernacht safari door de binnenstad van Utrecht combineren we natuur met de geschiedenis van de stad. We komen de bijzondere bomen van het Zocherpark, varens, muurplanten en stadsvogels tegen. Uiteraard zijn dat niet de enige planten en dieren in de stad. Op plekken waar je het niet verwacht wint de natuur het van de stenen. Aan het eind van de avond wordt er (met de liefhebbers) een toast uitgebracht op de zomer.

Startpunt: Pausdam 3, Utrecht
Opgave vereist via email stadsnatuur@hotmail.com
Maximum aantal deelnemers: 30

ACTIVITEITENPROGRAMMA 2018 IVN VECHT EN PLASSENGEBIED

Zaterdag en zondag 18 en 19 augustus, 14:00-14:00

IVN etmaal

Tijdens dit 24-uurs IVN evenement gaan we diverse natuuractiviteiten doen. Zoals een workshop bushcraft, eten uit de natuur, scharrelkids activiteiten voor het hele gezin, een vleermuis- en uilentocht, nachtvlinders spotten. We slapen op stroballen of in de hangmat en starten de volgende dag met een natuurontbijt. We krijgen een rondleiding door de schapenboerderij en eventueel bezoeken we het streekmuseum.

Startpunt: in en rond Schapenboerderij Vredegoed, Heuvellaan 7, Tienhoven
Opgave vereist via <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied>
Maximum aantal deelnemers: 30

Zaterdag 25 augustus, 20:00-22:00
Nacht van de vleermuis in Park Vechtenstein

De nacht is voor nachtbrakers en voor vleermuisen. Om in het donker hun prooien op te kunnen sporen gebruiken vleermuisen echolocatie met voor ons onhoorbare geluiden. Deze geluiden kunnen we wel opvangen met een batdetector. Wil je hier meer over horen, zien en weten, ga dan met ons mee op deze spannende excursie in het donker in park Vechtenstein.

Voor volwassenen en kinderen vanaf 8 jaar.

Startpunt: Vechtensteinlaan 2 in Maarssen

Opgave vereist via <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied>

Vrijdag 31 augustus, 20:00-22:00
Vleermuisexcursie in Nijenrode

De nacht is voor nachtbrakers en voor vleermuisen. Om in het donker hun prooien op te kunnen sporen gebruiken vleermuisen echolocatie met voor ons onhoorbare geluiden. Deze geluiden kunnen we wel opvan-

gen met een batdetector. Wil je hier meer over horen, zien en weten, ga dan met ons mee op deze spannende excursie in het donker in Nijenrode. Voor volwassenen en kinderen vanaf 8 jaar.

Startpunt: Nijenrode, Straatweg 25, Breukelen

Opgave vereist via <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied>

Zondag 23 september, 14:00-16:00
Natuurtocht in Park Oog in Al

Ben je er ook bij tijdens de natuurtocht in Park Oog in Al? De natuurgidsen van IVN Vecht en Plassengebied nemen je mee door het park voor een spannende en verrassende tocht, met jezelf in de hoofdrol. Het gaat om jouw natuurbeleving, waarbij je al je zintuigen moet gebruiken. Dus: luister, kijk, ruik en voel en verbaas je over wat er dicht bij huis te ontdekken valt in de natuur.

Startpunt: Park Oog en Al, Kanaalweg 91 Utrecht

Opgave vereist via email stadsnatuur@hotmail.com

Zondag 30 september, 14:00-16:00
Paddenstoelenexcursie Over-Holland
Paddenstoelen zijn geen planten of dieren, maar horen tot het rijk van de schimmels. In buitenplaats Over-Holland gaan we zoeken naar mooi gekleurde Russula's.

Startpunt: Bij de ingang van buitenplaats Over-Holland, Rijksstraatweg 14, Nieuwersluis

Zondag 14 oktober, 10:00-12:30
Vogelexcursie in De Groene Jonker

Vroege Vogelexcursie in natuurgebied De Groene Jonker, een waterrijk natuurgebied met een grote plas, ruisende rietkragen en natte graslanden. De excursie duurt 2-3 uur. Het gebied kan drassig en nat zijn, trek daarom goede wandel-

schoenen of laarzen aan. En neem een verrekijker mee!

Startpunt: De Groene Jonker, Hogedijk in Zevenhoven, parkeerplaats de Roerdomp (beperkt parkeren)
Opgave vereist via <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied>
Maximum aantal deelnemers: 12

Zondag 21 oktober, 14:00-16:00
Paddenstoelenexcursie Nijenrode

Onder het motto: zoek de reuzenzwam, opruimers gevraagd! volgt er een ontdekkingstocht door het bos van Nijenrode waar ongekende aantallen en soorten paddenstoelen groeien. Voor kinderen vanaf 4 jaar is er een aparte excursie: zoek de heksenkringen.

Startpunt: Nijenrode, Straatweg 25, Breukelen

Zaterdag 27 oktober, 20:00-22:00
Nacht van de Nacht, tasten in het duister, beleef het donker

We tasten in het duister en beleven het donker... Nederland wordt 's nachts steeds lichter. We behoren tot de meest verlichte landen in Europa. Terwijl echt donkere nachten goed zijn voor mens en dier. Laat het donker nu eens donker blijven en ontdek hoe mooi de nacht is tijdens deze excursie. Misschien zien we wel uilen en/of vleermuisen en er worden spannende verhalen verteld.

Startpunt: Fort Maarsseveen, Herenweg 3, Maarssen

Zaterdag 3 november, 10:00-15:00
Natuurwerkdag

De Natuurwerkdag is een landelijk evenement dat door diverse natuur- en milieuorganisaties wordt georganiseerd. Jong en oud kan die dag werken aan het behoud en herstel van natuur en landschap. Het is eigenlijk een opknapbeurt van het landschap, in dit geval de Commelinhof.

Startpunt: De Commelinhof ligt aan de noordwest kant van het park Vechtenstein, achter de kinderboerderij. De ingang van het park is te bereiken via de Vechtensteinlaan 2 in Maarssen.

Opgave vereist via <https://www.ivn.nl/afdeling/vecht-en-plassengebied>
Maximum aantal deelnemers: 10

Zondag 4 november, 10:00-12:00
Visexcursie stadswater Utrecht

Veertien jaar geleden kwam de Vissenverspreidingsatlas voor de provincie Utrecht uit. Kort geleden is het idee opgevat om de atlas te gaan updaten, omdat er veel veranderingen zijn opgetreden in de waterkwaliteit en leefgebieden. Op 4 november gaan we met Schepnetten enkele vijvers in de stad Utrecht inventariseren, waarbij we behalve vissen mogelijk ook amfibieën zullen tegenkomen. Deze excursie wordt georganiseerd in samenwerking met RAVON (Reptielen, Amfibieën, Vissen Onderzoek Nederland).

Startpunt: wordt doorgegeven na aanmelding

Opgave vereist via email stadsnatuur@hotmail.com
Maximum aantal deelnemers: 20

Zaterdag 10 november, vanaf 14:00
Sint Maarten kinderpuzzeltocht

De bomen zijn bijna kaal, het wordt kouder. Toch valt er in de natuur nog veel te ontdekken. IVN Vecht en Plassengebied organiseert samen met stadstuin Zuilen op 10 november 2017 de Sint Maartenpuzzeltocht, voor kinderen van 4 tot 10 jaar. De puzzeltocht vindt plaats in de Stadstuin Zuilen. De locatie is bereikbaar met stadsbus 5 (halte Oud Zuilen) of u kunt uw fiets of auto parkeren aan de Zuilenselaan.

Startpunt: Stadstuin Zuilen, hoek Daalseweg / Zuilenselaan in Oud Zuilen, Utrecht

Bij de buren Landschapsbeheer Vleuten-De Meern

Elke donderdag, vrijdag en zaterdag zijn we met onze vereniging aan de slag om de vele kleinschalige landschappen ten westen van de stad Utrecht te beheren. In de winter beheren we knotwilgen, elzenhagen, bosjes en houtwallen. In de zomer werken we aan bloemrijke bermen en graslandjes met ecologisch hooilandbeheer.

Ontstaan van de vereniging

De oorsprong van onze Vereniging ligt begin jaren '70 toen een groepje bewoners uit Vleuten zich ging verdiepen in de natuurlijke omgeving. Zij signaleerden het verwaarlozen van landschapselementen op het land van boeren vanwege geld- en tijdgebrek voor beheer. Ze besloten boeren te ondersteunen bij het wegwerken van achterstallig onderhoud.

De eerste knotacties begonnen in 1974 bij

boerderij Nijveelt (nu restaurant Abrona) en op kasteleiland Nijveelt. Sindsdien is het werkgebied gestaag gegroeid, momenteel omvat het globaal het gebied tussen Utrecht en Woerden en van Breukelen tot aan de Hollandse IJssel.

Van knotgroep naar Vereniging Landschapsbeheer Vleuten De Meern

Het werkveld verbreedde zich in de loop der jaren en omvat steeds meer activiteiten dan knotten. We beheren nu bijv. ook de bijzonder bloemrijke bermen van de Joostenlaan, de hooilandjes en legakkers aan de rand van de wijk De Tol en het natuurgebiedje De Kievit in Harmelen.

Buitenplaats en Buitenhof

Sinds 2011 hebben we een prachtig onderkomen – De Buitenplaats – in de Buitenhof. Dit noordelijke deel van het Maximapark heeft een natuurlijker karakter dan de rest van het park. We zijn met bewoners en De Vrienden van het Maximapark actief betrokken geweest bij het ontwerp en de aanleg van het 8 ha groot gebied. Sinds de

aanleg verzorgen we het ecologisch beheer van de hooilandjes, paddensloot, rietlandjes en elzenhagen. Met de inrichting en het beheer bieden we rust- en schuilplekken, nestgelegenheden en voedselbronnen, zoveel mogelijk in aansluiting op de ecologische structuren en voor de soorten die voorkomen in de buurt.

Lekker buiten werken

Het is nuttig, maar vooral ook heel leuk werk. Zeker als je van fysieke inspanning buiten zijn en natuur houdt. De vereniging bestaat uit ca. 40 actieve leden. We werken drie dagen per week met een groep van ca. 6 – 14 man. Via onze website (kopje “deze week”) kun je zien waar we aan het werk zijn.

Je bent van harte welkom om een keertje mee te doen. Meld je vooraf aan bij Ruud via 06 41 80 55 76.

<http://www.landschapsbeheervleutende-meern.nl/>

Tabe Tietema & Charlotte Robben

Succesvolle natuurontwikkeling De Kievit De Kievit in Harmelen bestaat uit een vochtig hooiland, een educatieve tuin en een hoogstamboomgaard. Aan één zijde van het hooiland is een flauwe slootoever gecreëerd. Het beheer van de hooilandjes heeft geresulteerd in prachtige dotterbloemhooilandjes, lokaal met schralere soorten als blonde zegge en moeraswespenorchis. Ook is er weer veenmosontwikkeling.

Veranderen of verzuipen

Alles verandert constant. Sommige veranderingen gaan snel: Zwarte Piet leek dit jaar wel een kameleon en de zeespiegel stijgt waar je bij staat. De afgelopen eeuw was dat 20 centimeter en de komende eeuw waarschijnlijk ergens tussen de 26 en 82 centimeter. Bij een recent onderzoek wordt zelfs gesproken over 180 centimeter. Volgens cabaretier Herman Finkers gaat het overigens nog sneller: hij is er bij gaan staan en hij zat al op 50 centimeter in een paar uur. Andere dingen gaan wat langzamer. Zo vind ik het erg leuk om te weten (je hebt er verder niks aan) dat het Amerikaanse continent zich westwaarts van ons verwijdt met dezelfde snelheid als waarmee onze vingernagels groeien. Ook oude mensen gaan vaak wat langzamer. Maar je hoeft maar een nieuwe batterij in de fiets te stoppen en hup daar gaan ze weer. Mee in de vaart van het volk!

Ik ben creatief en positief van aard, dus ik houd wel van veranderingen. Ik zie altijd nieuwe mogelijkheden wan-

neer we dingen anders gaan doen. Ik vecht niet tegen windturbines en wat mij betreft komt die zelfrijdende auto zo spoedig mogelijk op de weg. Want ik zie die Max Verstappen wannabees liever racen op hun Play station dan op de A2.

Maar veel mensen zijn conservatief en houden niet van veranderingen. Zij hebben het idee dat vroeger alles beter was. En daar heb ik mijn vraagtekens bij. Ik ben namelijk best blij dat we bepaalde middeleeuwse gebruiken achter ons hebben gelaten. Maar tradities en gewoontes zitten nou eenmaal lekker. Eigenlijk net als bij klompen: het liefst zou ik door blijven lopen op mijn oude paar, maar als je door de dunne zool de steentjes 'op je klompen aan gaat voelen' wordt het tijd voor wat nieuws. En nieuwe klompen knellen, je moet altijd even aan ze wennen. En de roetveegpiet aan jou.

Ook het klimaat verandert al zo lang als wij het hebben uitgevonden. Misschien veranderde het zelfs al daarvoor. En wij mensen hebben ons daar altijd naar geschikt. In den beginne konden we nog naar Engeland wandelen. Toen dat door het opwar-

men van de aarde, het smelten van het ijs en het stijgen van de zeespiegel niet meer kon, zijn onze jagende en verzamelende voorvaders gewoon vertrokken. En daarna vonden we de ferry uit. No problem.

Nu weten we ook dat resultaten uit het verleden geen garantie bieden op de toekomst, maar wel een blik. We kunnen redelijk goed inschatten waar we met z'n allen heen gaan in de nabije toekomst. Hoe verder hoe moeilijker, maar laten we ons nog maar geen zorgen maken over welke jas je aan moet trekken bij het invallen van de volgende ijstijd. Waar we ons wel zorgen over kunnen gaan maken is over de stijging van de zeespiegel. Vertrekken ligt nu een stuk ingewikkelder.

Er staan een paar stevige uitdagingen voor de deur: de afspraken die de wereld heeft gemaakt in Parijs en iets dichterbij huis de ambitie van de gemeente Stichtse Vecht om in 2030 klimaatneutraal te zijn. Daarvoor moet er wel het een en ander veranderen. En snel, anders gaan wij nooit de doelstellingen halen. Maar 'doelstellingen

halen' hoeft ook helemaal niet! Doelstellingen zijn abstract en je kan ze met een paar klikken op je toetsenbord bijstellen. Dus dat laatste schrijf ik even opnieuw: ... daarvoor moet er wel het een en ander veranderen. En snel, anders verzuipen we. Zo duidelijk!

De vraag is nu: hoe krijgen we de veranderingen voor mekaar? Hoe gaat u dat doen? Is de auto de deur al uit? Bent u al van het gas af? Is uw huis al volledig geïsoleerd? Wekt u uw eigen stroom al op? Eet u nog vlees? Moet je mensen dwingen of verleiden? Wachten we op een echte ramp om de noodzaak aan te tonen (en dan niet een orkaan aan de andere kant van de wereld want die blijken niet te werken, maar een stevige overstroming hier bij ons over de stoep) of gaan we vrijwillig aan de slag?

Binnenkort starten we met klimaatgesprekken in de gemeente om het hier eens over te hebben. Niet om elkaar de les te lezen, maar om op zoek te gaan naar inspiratie voor verandering. U bent van harte welkom!

Ps. ik moet ook nog aan het werk: op zoek naar een alternatief voor mijn biefstukje...

De polderwachter

Inspiratiedag En De Bres was erbij

Alles werkte mee die zaterdag. De zon scheen volop, het park zag er prachtig uit en zowel degenen die de workshops leidden als de gidsen hadden er zin in. De inspiratiedag bestond uit een aantal onderdelen, met een actieve rol voor alle deelnemers. Er werd gedurende de dag aandacht besteed aan het opvijzelen van kennis, excursievaardigheden, en verschillende manieren om natuur te beleven. Hoe kun je als gids bijdragen aan natuurbeleving? Daarbij werkte 'een andere kijk op het leiden van een excursie' zeer inspirerend.

Dirk Jan Boerwinkel, voorzitter IVN-werkgroep Stadsnatuur, zorgde voor een warm welkom met koffie en thee. Daarna werd gestart met het kennisonderdeel 'een andere kijk op bomen' en nam Bert Schalkx,

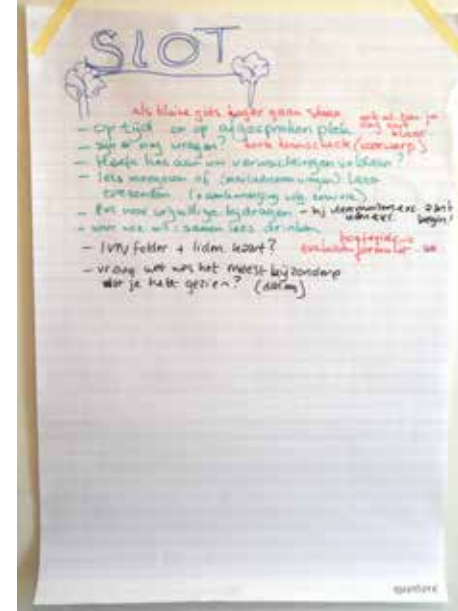
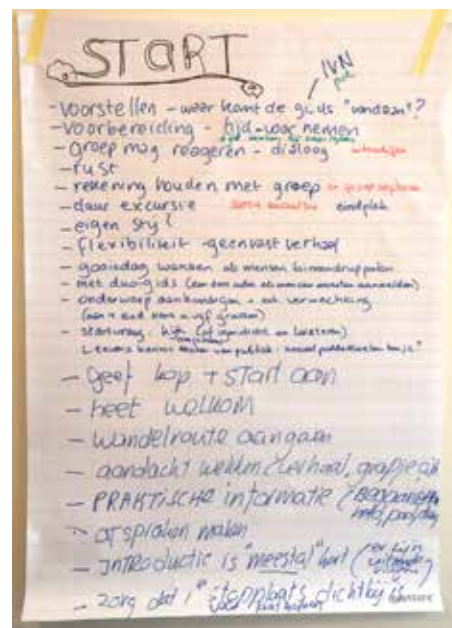
een alom gerespecteerde bioloog, ons mee het park in. Bert vertelde ons allerlei wetenswaardigheden over bomen en we verbaasden ons over de hoeveelheid herfststijlloos, die onder de bomen stond. De passie spatte van Berts verhaal af en voor we er erg in hadden was het tijd voor Friedi de Jong.

Friedi nam ons mee naar de basis van excursievaardigheden. We wisselden ervaringen en ideeën uit en stonden stil bij de start en de afronding van een excursie. Onder het kopje 'Tja, wat nu...' zochten we naar antwoorden op vragen hoe om te gaan met onverwachte of minder prettige situaties. Daarbij kun je denken aan een vermoeide

deelnemer, die de groep niet bij kan houden of een deelnemer die de excursie 'overneemt' en al zijn kennis wil spuien. Maar ook: de opkomst is onverwacht groot of tijdens de excursie slaat het weer om. En moet je echt alle Latijnse namen kennen? Wat doe je met fanatieke fotografen die achterblijven? Stof genoeg voor een pittige, maar opfrissende gedachtewisseling.

De conclusie was dat je met een goede voorbereiding niet snel voor verrassingen komt te staan, waardoor je met bijna iedere situatie uit de voeten kunt.

Na de lunch konden de deelnemers kiezen aan welke workshop ze wilden meedoen. Sjoerd Kaarsemaker liet ons kennismaken met leesbaar landschap: de 4-brillenmethode. Evelien Louwers ging met ons de 4 fases van flow-learning door. Beide workshops leverden stof tot nadenken. Sjoerds '4-brillen methode' leverde eigenlijk meer vragen op dan antwoorden. Met deze methode krijg je als gids een andere rol. Je wordt van 'leider die alles weet', een 'begeleider' die ervoor zorgt dat de

excursie en de discussie voor iedereen leuk blijven. Misschien niet voor iedere gids een hanteerbare methode, maar tijdens de inspiratiedag leverde het mooie en gelijkwaardige gesprekken op. Bijvoorbeeld: Waar komt het water in de vijver vandaan? Is er een open verbinding met een kanaal? Waaraan kun je dat zien? Of: Is de oprijlaan naar het vroegere landgoed (nu theehuis) gelijk met het theehuis aangelegd of later? Wat zou de reden daarvoor zijn en waaraan zie je dat?

Sjoerd

Evelien nam ons mee in de wereld van Flow-learning, waar vooral je gevoel en jouw ervaren een rol spelen. Hoe beleef je de natuur? Hoe kun je de natuur tot je door laten dringen?

Flow-learning is een methode van Joseph Cornell om structuur aan te brengen in 'het leren' en kinderen en volwassenen de natuur te laten ervaren. De achterliggende gedachte is dat door het stimuleren van enthousiasme en aandacht het leren leuker en dynamischer wordt. In deze drukke tijden kan het goed zijn om de nadruk niet te leggen op het 'moeten weten', maar op het 'mogen laten binnenkomen'. Je kunt immers ook een dieper begrip en respect voor de natuur hebben zonder de namen van alle organismen te kennen.

Evelien Louwers

Het was een intensieve en inspirerende dag die mooie inzichten en ervaringen opleverde. Inzichten, die we goed konden gebruiken bij de voorbereiding van de publieksexcursie op zaterdag 1 oktober. En dan was er tijd voor een goed glas wijn of sapje met een lekker hapje. Rond half zes ging iedereen vermoeid, maar met een voldaan gevoel naar huis.

De inspiratiedag is voor herhaling vatbaar!

Een kleine week later begon het echte werk: de publieksexcursie door Park Oog in Al op 1 oktober. De opkomst was boven verwachting met ruim 30 mensen. Uiteindelijk gingen we met 3 groepen het park in met 2 of 3 gidsen per groep. Voor iedere groep hadden de gidsen een andere insteek voor de excursie gekozen. Zo kon het op de inspiratiedag geleerde direct in de praktijk worden gebracht. Met plussen en minnen, maar zeker erg leerzaam. Het merendeel van de deelnemers gaf aan ook daadwerkelijk ervaren te hebben dat je natuur kunt beleven, zonder over veel kennis te beschikken. En dat was precies onze bedoeling.

De belangrijke fases van Flow-learning

- Stimuleer het enthousiasme door een goede sfeer te creëren en nieuwsgierigheid op te wekken.
- Focus de aandacht op één zintuig, waardoor deelnemers rustig en meer ontvankelijk worden voor hun omgeving.
- Zorg voor een directe (natuur) ervaring, een intense activiteit en beleving. Op die manier zorg je voor verbinding met de natuur en voorkom je dat je te theoretisch en afstandelijk bezig bent.
- Reflecteer samen en deel je inspiratie. Dit versterkt wat iedereen ervaart. Schrijf in een paar zinnen op wat je beleefde, beantwoord vragen of maak een tekening.

Inspiratiedag 2017, een initiatief van werkgroep Stadsnatuur van IVN Vecht & Plassengebied naar een suggestie van Ank de Hoop, gesubsidieerd vanuit het F. de Winterfonds en georganiseerd door de werkgroep Stadsnatuur

In De Bres zomer 2017 lees je een uitgebreid artikel over de 4-brillenmethode, met als titel 'Leesbaar landschap'.

Wat voor weer vandaag?

Wanneer schaatsen?

De winter staat weer voor de deur en vaak zijn de maanden januari en februari het meest geschikt voor een winterse vorstperiode met ook mogelijkheden tot schaatsweer. Echter we hebben dit de laatste jaren moeten ontberen. Als het al tot vorst kwam, dan was het ijs vaak niet dik genoeg. Toch niet wanhopen. Er is een trucje om te bepalen of bij weinig vorst het ijs op sloot, vijver en plas toch begaanbaar is. Dit trucje wordt de Regel van Braak genoemd, naar de meteoroloog werkzaam op het KNMI in de jaren twintig en dertig van de 20ste eeuw, die dit voor het eerst uitgezocht heeft. En het mooie is, u kunt dit ook voor uzelf bepalen. Het enige dat u nodig heeft is een zogenaamde minimum/maximum thermometer. Een eenvoudig exemplaar verkrijgbaar bij een tuincentrum voldoet. Deze thermometer geeft telkens de actuele, de minimum en de maximum temperatuur aan.

De thermometer wordt buiten opgesteld op een nooit door de zon beschenen plaats op 1,5 m. hoogte. Liefst niet aan een buitenmuur of zonbeschenen schutting. De warmte van de muur of het hout wordt dan doorgegeven aan de thermometer. U meet dan in feite de temperatuur van de muur of schutting. De thermometer ook niet onder een afdak van fietsenstalling, vuilcontainer, o.i.d. plaatsen, ook dan meet u niet de juiste temperatuur. Maar hij moet wel droog hangen. Dit kunt u bereiken door de thermometer te plaatsen onder een afdakje van een vogelhuisje e.d.

U leest elke dag om 19 uur 's avonds en 08 uur 's ochtends de waarden af, maar rondt bij vorst altijd naar boven af, dus $-1,5^{\circ}\text{C}$ wordt $-1,0^{\circ}\text{C}$. Bepaal om 19 uur de actuele negatieve temperatuur, deze deelt u door 2. Om 08 uur de volgende ochtend noteert u de laagste temperatuur van de vooraf gaande 24 uur en neemt het 1/10 deel van de maximum temperatuur van 08 uur gisteren tot 08 uur vandaag. Wel moet ook de maximum temperatuur onder nul blijven, bij dooi overdag gaat de regel niet op. Elke dag om 08 uur 's ochtends ook de thermometer resetten. Zodra de som van het totaal aan waarnemingen -16°C bedraagt, is het ijs dik genoeg om een enkele schaatser te dragen. Let op: deze regel geldt voor stilstaande wateren met een diepte van maximaal 0,5 m. Ook als er veel wind staat geldt deze regel niet vanwege het voortdurend mengen van oppervlakte water met dieper water. Dit gaat ijsvorming tegen. Ook is er grotere kans op wakvorming onder het ijs. Dan nog een laatste waarschuwing. Overmatig kwelwater kan ook roet in het eten gooien. Kwel is te herkennen aan stervormige structuren op het ijsoppervlak. Hier is het ijs altijd dun. Succes!

Literatuur:

Braak, C. - (1930) Waar in ons land is het klimaat het gunstigst om schaatsen te rijden?, Hemel en Dampkring (28) 56-59

Braak, C. - (1938) Een merkwaardige vorstperiode, Hemel en Dampkring (36) 50-51

Ton Lindemann

Wilde planten die je eigenlijk gezien moet hebben

De Kievitsbloem

Kom kijken hoe de Commelinhof in park Vechtenstein nu al een metamorfose heeft ondergaan. Met toestemming van de gemeente is het oppervlak van de tuin bijna verdubbeld, waarbij het stuk parkbos is omgevormd tot een stinzenbos. De voorgaande maanden is daarmee een eerste stap gezet om een tuin met een verzameling stinzenplanten om te vormen naar een belevingstuin die tijdens het seizoen van kleur verschiet, zonder dat de unieke verzameling wordt aangetast. Vanaf half februari tot medio mei is de tuin op zondagmiddag geopend van 13.30 tot 16.30 uur. De meeste stinzenplanten zijn planten die zich hier in een bosrijke omgeving met kalk en humusrijke grond kunnen handhaven en uitbreiden. Tot de groep behoren veel gewassen met bollen, knollen of wortelstokken die de voedingsstoffen leveren, waardoor de planten in het voorjaar tot bloei kunnen komen voordat de bladeren aan de bomen komen. Ook de Kievitsbloemen behoren daartoe, al is dat een verhaal apart.

In het verleden waren er wilde Kievitsbloemen in de Vechtstreek bij Abcoude, Weesp en Muiden te vinden, op oeverlandjes die als hooiland gebruikt werden. Rond 1950 is in Nigtevecht de laatste vindplaats van de wilde Kievitsbloem bij de Vecht verloren gegaan. De Kievitsbloem heeft een klokvormige hangende roomwitte- of purperen bloem. De purperen kleur wordt door witte vlekjes ingekleurd als een dambord. De bladeren aan de stengel zijn gras

achtig smal. Deze stengels hebben een hoogte van 20 tot 30 cm. De bloeitijd van eind april tot begin mei is dus maar kort. Het duurt acht jaar voor een plant van een zaadje uitgroeit tot een bloeiende plant. In het wild groeiende Kievitsbloemen die tot de liliëfamilie behoren, komen nu nog maar op een paar plekken in Nederland voor. Als volgende stap bij de metamorfose van de hof, wordt een deel van de bestaande tuin omgevormd tot een tuin met verschillende gradiënten die passen bij verschillende landschapstypen met de daarbij behorende planten. Met als voorbeeld een plas/dras weide met dotterbloemen, zomerklokjes en koekoeksbloemen, waar ook Kievitsbloemen zich thuis voelen.

Kievitsbloemen komen nog maar op een paar plekken in Nederland voor. Bij Vinkenveen zouden er in vochtig hooiland ver van de bebouwing nog Kievitsbloemen groeien. De grootste concentratie Kievitsbloemen is te zien op de oeverlanden van het Zwarte water, dat van Zwolle via Hasselt en Genemuiden naar het Zwarte meer stroomt. Ze zijn er zuinig op hun 'Zwolse tulp' Je hebt een verrekijker nodig hebben om ze te kunnen bekijken. De oeverlanden hebben een kleiachtige bodem op een ondergrond van veen, die in de winter nat is. Door de lage bodemtemperatuur komt de groei van het gras langzaam op gang. Terwijl een bolgewas als de Kievitsbloem wel vroeg tot ontwikkeling komt. Zolang de oeverlanden als hooiland worden gebruikt en niet te zwaar worden bemest, gaat alles goed.

Jaap Stavenuiter

Uitzwaaien

Beste Harrie,

Je gaat naar Almen verhuizen en daarmee maak je de overstap van de Vechtstreek naar de Graafschap, of moeten we het de Achterhoek noemen? Daarmee maak je de overgang van het drukke westen naar het landelijke oosten, van het Amsterdam-Rijnkanaal en de Utrechtse Vecht naar het Twentekanaal en de Berkel, van de Buitenplaatsen langs de Vecht naar de Landgoederen en van de IVN afdeling Vecht & Plassen-gebied naar de IVN-afdeling Noord-Midden Achterhoek. Alleen hebben ze bij de laatstgenoemde afdeling geen werkgroep vleermuizen, maar die komt er wel, want vleermuizen moeten er in dat gebied volop zijn. Met deze brief willen we onderstrepen hoe we je aanwezigheid en inzet binnen onze afdeling hebben gewaardeerd.

Je vertelde ooit dat je opgroeide in de binnenstad van Tilburg en je in je vrije tijd vermaakte op de boerderij van je oom, daar in de omgeving. Voor je werk verhuisde je naar Maarssen. In die tijd werd nog de eis gesteld dat je op korte afstand van het werk moest wonen. Naast het werk zocht je een hobby waarbij jij je kon uitleven. Een aankondiging in de krant van een natuurgidsencursus, was de aanleiding om je daarvoor op te geven. Een van de laatste excursies tijdens de cursus ging over vleermuizen. Het resultaat was dat je nu al jarenlang voor onze afdeling vleermuizenexcursies verzorgt. Je bent verder lid van de Vleermuis-werkgroep Utrecht en zorgt daar o.a. voor de opvang van vleermuizen. Voor onze afdeling gids je verder tijdens excursies over stinzenplanten en paddenstoelen.

We hadden het idee dat je ooit naar Brabant terug zou gaan, waar je een stukje bos hebt, waar je heel geregeld

even gaat kijken. Als we goed geïnformeerd zijn is het Almen in Gelderland geworden. We hebben natuurlijk ook gelezen dat het geluksgevoel bij de bewoners in het oostelijk deel van Nederland het grootst is, al denken we dan al snel aan de Provincie Drenthe. Toevallig was een redactielid van De Bres in het voorjaar in het Kienvveen, een terrein dat deel uitmaakt van het natuurgebied Veldhorst, dat ten zuidoosten van Almen ligt. Het is een door bos omsloten laaggelegen terrein met poeltjes en sloten, dat in de winter voor een groot deel onder water staat en dan als rustplaats voor vogels dient. In het voorjaar en de zomer vind je er het Melkviooltje, Moerashertshooi, Oeverkruid, Moeraswolfsklauw, Vetblad, Kleine Zonnedaauw, Rietorchis en Wilde gagel. Op het hoger deel groeit Jeneverbes. Volgens de boswachter is dit in Nederland het mooiste gebiedje dat ze kent. Ga er op een bankje zitten en geniet en ervaar of zij gelijk heeft.

In park Vechtenstein in Maarssen leerde je ons dat de vleermuizen zich in het donker oriënteren door geluiden uit te stoten, die met behulp van een batdetector te horen zijn. De vleermuiskasten die in het park zijn opgehangen zijn bedoeld als zomerverblijf voor de in bomen levende vleermuizen. Eind augustus begint de paartijd. Vrouwjes geven de voorkeur aan een sterk mannetje en voor een vleermuis is dat het mannetje dat het meeste geluid produceert. De slimmeriken onder hen hebben door, dat de kast het geluid dat ze maken versterkt. Heeft een mannetje een wijfje gelokt, dan komt ze de kast niet meer uit voor ze gepaard heeft. Ze slaat het sperma op in haar lichaam, waarna in het voorjaar de eigenlijke bevruchting plaatsvindt (een staaltje van uitgestelde bevruchting). In die tijd hield je de excursie bij voorkeur in Vechtenstein, want zo vertelde je er hangen vleermuiskas-

ten, er staat een groentekelder en er is water en er is een open ruimte met aan drie zijden lanen met hoge bomen. Een ideaal gebied voor vleermuizen. In het park kun je vijf soorten aantreffen: de Gewone dwergvleermuis, de Ruige dwergvleermuis, de Rosse vleermuis, de Laatvlieger, de Watervleermuis en de Gewone groot oor vleermuis. In de kasten zelf tref je de Ruige dwergvleermuis en Rosse vleermuis aan. De andere soorten doen het park aan op doorreis of om er te foerageren.

Bij stinzenplanten – zo vertelde je - heb je een wat dubbele houding, omdat je belangstelling eerder uitgaat naar wilde planten. Bij het plannen van de herfstvakantie kiezen we, voor een plek waar veel soorten staan die we nog niet eerder gezien hebben. Met het boek in de hand gaan we op stap, totdat Lian zegt dat het nu wel weer genoeg is'. Binnen onze afdeling behoor je al jaren tot de kern van actieve leden. Harrie is een echt verenigingsmens en heeft naast zijn aanwezigheid veel tot stand gebracht. Lees het jaarverslag over 2016 van de Vleermuizenwerkgroep er maar op na. Gelukkig heb je in Wieneke Huls een waardige opvolger gevonden.

Beste Harrie we denken met plezier terug bij activiteiten die wij samen met jou ondernamen. We wensen jou en Amelia een goede tijd toe in Almen en omgeving.

De redactie van De Bres.

Commelinhof werkgroep

Het afgelopen jaar zijn we druk bezig geweest met de uitbreiding. Paden aanleggen en deze volstorten. Sneeuwbossen ruimen en boomstronken verwijderen. Het was een hele drukke periode waarin hard gewerkt werd.

Op de NL-Doe dag heeft het bedrijf Moor ons weer bij gestaan.

Ook op de vrijdagochtend zijn we druk bezig geweest om naast het reguliere werk ook bezig te zijn met de uitbreiding. Daarnaast hebben we in het najaar een aantal werkdagen georganiseerd om bloembollen te poten.

“Met de hulp van een aantal IVN'ers is dat gelukt. En nu maar hopen dat de bollen volgend jaar opkomen.

Vrijdag 24 november hebben we het 1e sneeuwklasje al weer gesignaleerd. Ook in de winterperiode zijn we elke vrijdagochtend in de Commelinhof aan de slag. Voor de opening op zondag 18 februari willen we de paden afhebben. Dus.... werk aan de winkel.

De werkgroep Commelinhof wil iedereen bedanken die op zijn/haar wijze meegelopen heeft om deze stinzentuin te beheren.

Er is een aantal mensen dat ons geholpen heeft bij de werkzaamheden die horen bij de uitbreiding, zoals paden aanleggen, boomstronken uitgraven, struiken weghalen, hek en afrastering plaatsen. En dan als laatste de mensen die meegelopen hebben om de bloembollen te planten. Maar ook de mensen die ons helpen op de zondagmiddag wanneer de tuin opengesteld is voor het publiek. Zonder jullie hulp en ondersteuning zou dit niet mogelijk geweest zijn. Daarom allemaal heel hartelijk bedankt en ook het komend jaar is er nog veel te doen in de tuin.

Dan zullen we weer een beroep op jullie doen.

De werkgroepen in het Vecht & Plassengebied

Paddenstoelenwerkgroep

Contactpersoon: Hanni Meulemans-Mik
Email: hannimik@xs4all.nl
In het najaar iedere vrijdagochtend op paddenstoelenjacht

Jeugdwerkgroep en scharrelkids

Contactpersoon: Marijke Zoetelief
Email: marijkezoetelief@gmail.com

Werkgroep Commelinhof

Contactpersoon: Minke Schröder-Baron
Email: minke.schroder@ziggo.nl
Gehele jaar iedere vrijdagochtend open voor onderhoud.
Voor het publiek op zondagmiddag van 18 februari tot eind mei open.
Adres: Park Vechtenstein, Maarssen

Waterwerkgroep

Contactpersoon: Marijke zoetelief
Email: marijkezoetelief@gmail.com

Vleermuizenwerkgroep

Contactpersoon: Wieneke Huls
Email: w.huls@online.nl

Wandelingenwerkgroep

Contactpersoon: Sharon van Straalen
Email: sharonvanstraalen@hotmail.com

Werkgroep excursies

Contactpersoon: Dries Klooster
Email: dries.klooster@telfort.nl
Aanvraag excursies: Illy Poley
Email: ipoley@ziggo.nl

Vogelwerkgroep

Contactpersoon: Annelies Speksnijder
Email: j.e.speksnijder@ziggo.nl

Werkgroep Utrecht

Contactpersoon: Titia Kan-Boot
Email: titiakan@planet.nl

Werkgroep natuurkoffer

Contactpersoon: Henny Suidman
Email: hjmsuidman@hotmail.com

Natuurcursus

Dit najaar deed weer een groot aantal deelnemers mee aan de cursus. Voor ons leuk om te zien dat er altijd een groep mensen zich meerdere malen achter elkaar inschrijft. Zeker fijn als nieuwe gezichten zich hebben opgegeven, zo blijft de natuurcursus in beweging. Ook vinden we steeds weer sprekers bij diverse onderwerpen en dit najaar startten we in september met Jasper Willemsen die ons meenam in de wereld van het determineren van planten. Hij leerde om met een determinatiegids te werken en gaf hierover een powerpoint presentatie. De excursie was op een heerlijke zaterdagmorgen bij de Westbroekse zoden waar we ons met elkaar verwonderden over de kleinste details van ogenschijnlijk gewone bloemen zoals de paardenbloem en het madeliefje.

Het tweede onderwerp van de cursus was het Voedselbos in Haarzuilens waar oprichter Jan Degenaar ons alles vertelde over de opzet van dit project. Hij heeft samen met zijn vriend een groot stuk grond voor een periode van 26 jaar ter beschikking gekregen van Natuurmonumenten om oude planten- en fruitrassen te laten groeien op een natuurlijke wijze. Ondanks het regenachtige weer vertelde Jan vol enthousiasme over zijn werk en dat hij mensen uiteindelijk een abonnement wil aanbieden zodat mensen zelf het voedsel van het land kunnen halen en mee naar huis nemen. De moeite waard om hier eens een kijkje te nemen!

Het derde onderwerp ging over Paddenstoelen. Onze IVN paddenstoelenkenner Hanni Meulemans verzorgde weer een geweldige avond waarbij we aan het werk werden gezet om paddenstoelen op naam te brengen. Hanni had voorwerk gedaan en bracht dozen met verschillende soorten zwammen

mee zodat de deelnemers deze konden bekijken en op naam moesten brengen. Het blijft een lastige materie om paddenstoelen te determineren, zelfs voor de kenners! De zaterdag liepen we als kinderen door het bos bij Hollandse Rading te zoeken tussen bladeren en op takken naar de zwammen die vaak een onopvallende kleur hebben. Naderhand deden we het kleine stationsrestaurant Peet aan waar de zelfgebakken taarten verrukkelijk smaakten.

De keer erna zijn we naar het von Gimborn arboretum in Doorn geweest waar een lezing werd gegeven over het ontstaan en de toekomstplannen van deze prachtige plek. Dit arboretum is het erfgoed van inktfabrikant Max von Gimborn en dateert uit 1924. Het Arboretum maakte van 1966 tot 2010 deel uit van de Botanische Tuinen Universiteit Utrecht. Op 27 hectare grond staan zo'n 3000 verschillende bomen en struiken uit alle windstreken van de aarde. Zeker de moeite waard om eens te bezoeken.

Voor het laatste onderwerp hadden we Theo van Schie gevraagd om een presentatie te geven over Vogels in de tuin. Theo had speciaal hiervoor een nieuwe powerpoint presentatie gemaakt met mooie foto's van vogels waar we van dichtbij kunnen genieten in de omgeving rond het huis. Theo vertelt met passie over deze groep vogels en moeiteloos weet hij ons de hele avond te boeien. De zaterdag erna hebben we bij Tienhoven

vogels gespot en groepen sijsjes, een grote bonte specht, zilverreiger, berg-eenden, roodborstje, merels, vinken en nog veel meer met de verrekijker en telescoop dichtbij gehaald. Met een klein groepje hebben we in het cafe het Oude Rechthuis nog even nagesproken over zoveel moois dat de natuur ons biedt.

Tot in het voorjaar!
Inez Kollaard, Bernadet Sijmons en Edith Meijer.

Wandelingen werkgroep

Hierbij de geplande wandeldata voor het komende jaar waarbij ik zoveel mogelijk rekening heb gehouden met de geplande excursies:

Wandeling 1	15 april
Wandeling 2	3 juni
Wandeling 3	26 augustus
Wandeling 4	7 oktober

Wil je meewandelen neem dan contact op met Sharon van Straalen
Email: sharonvanstraalen@hotmail.com

Paddenstoelen werkgroep

2017 was een geweldig paddenstoelenjaar. Van de natte zomer tot diep in november was het 1 groot paddenstoelenfeest. Niet alleen in aantallen, maar ook in de hoeveelheid soorten. Met de paddenstoelenwerkgroep hebben we

daar weer erg van genoten. In Einde Gooi zagen we de zzz Kammetjes stekelzwam, in Amelisweerd de zzz Prachtmycena met zijn oranje sap, in Haarzuilens de Harde populier boleet en de vrij zeldzame Fijngegordelde melkzwam, om maar wat toppertjes te noemen. Met de publieksexcursies in Gunterstein (60 mensen) en Nijenrode (120 mensen) hebben we weer heel veel mensen gelukkig gemaakt. De laatste excursie natuurlijk ook met de kindergidsen, die met bladerhoofdtoeien er heel leuk uitzagen.

Er was echter 1 minpuntje dit jaar. Harrie Pelgrim kondigde aan dat hij ons ging verlaten. Voor de allerlaatste keer sprak hij bij de publieksexcursie Nijenrode de menigte toe. Hoe moet dat volgend jaar? Wat zullen we de sultana's missen tijdens onze paddenstoelenzoektochten, maar natuurlijk bovenal, wat zullen we onze Harrie missen, met zijn kennis van paddenstoelen en zijn warme persoonlijkheid. We hebben indertijd dezelfde gidsencursus gevolgd en we hebben ons vanaf 1996 elk jaar weer geworpen op de paddenstoelen. Nu, 21 jaar later, heeft de paddenstoelenwerkgroep, in restaurant de Danne, afscheid genomen (zie foto). Willemien, Hettie, Christien, Robert, Agnes, Jopie, Titia, Yvonne, Harry, Alie, Jaap, Henny, Marijke, Terenia en Hanni wensen je een hele goede tijd toe in het verre oosten. Er zijn daar ongetwijfeld ook hele mooie paddenstoelen te vinden en misschien zelfs wel een net zo leuke paddenstoelenwerkgroep als hier. *Het ga je goed.*

Vleermuizen werkgroep

Zoals gewoonlijk begon ons jaar met de wintertellingen. In maart ontstond er commotie rond ons tweekleurigenproject. Een van de bewoners van de huizen waar onder de nok de kraamkolonie huist, was zijn zolder aan het verbouwen en vond daar enkele dode vleermuizen. Hij wilde echter nog meer veranderingen aanbrengen. Vleermuizen worden beschermd in Nederland en je mag niet zodanig verbouwen dat de vleermuizen er last van hebben. Harrie ging kijken bij de bewoner en schakelde de gemeente in. Die schakelde op haar beurt ook de provincie in. In het begin kwam iedereen snel in beweging en half april zaten we met de gemeente, de provincie en de zoogdiervereniging aan tafel om te overleggen hoe dit moest worden aangepakt. Er zou snel verder worden gepraat en zo mogelijk verder onderzoek worden gedaan. Maar toen viel de boel stil en draaiden de ambtelijke molens heel langzaam. Een vervolgspraak liet lang op zich wachten en toen die er eindelijk was, kwam de provincie niet. Uiteindelijk is er laat in de zomer toch nog een onderzoek geweest. Het was voor ons mensen van de actie frustrerend, dat alles zo lang duurde. Dat had ook wel invloed op onze activiteiten dit jaar. We hebben veel energie gestopt in het speuren naar de tweekleurigen en daardoor minder daarbuiten kunnen waarnemen. Aan het eind van de zomer hebben we veel publieksexcursies gegeven. Dit was een groot succes. Voor het eerst hadden we ook een excursie op Nyenrode. Voor de excursie in het Maximapark gaven zich 200 mensen op. Het was echter slecht weer en ze moesten het doen met een mooie lezing van Harrie. Een week later gaven we daarom voor deze groep, nu nog ruim 30 mensen, een buiten excursie.

Belangrijk in 2018

27-28 januari, Tuinvogeltelling
23-25 februari, Landelijke sterrenkijkdagen
9-10 maart, NLdoet dag
14 maart, Nationale boomfeestdag
25 maart, Zomertijd
12-13 mei, Nationale molendag
19-20 mei, Fête de la Nature
8-10 juni, IVN slootjesdagen
31 augustus, Landelijke vleermuizenacht
3 november, Landelijke natuurwerkdag

van de ledenadministratie

Er hebben zich sinds het herfstnummer van De Bres geen nieuwe leden aangemeld. 4 leden hebben hun lidmaatschap opgezegd en 1 lid is overleden. 2 donateurs hebben hun donateurschap opgezegd. Het erelid Jonkheer Quarles van Ufford van de buitenplaats Gunterstein is helaas op 17 december jongstleden overleden. Het verlies van 5 leden en 2 donateurs is aan het eind van het jaar geen reden tot paniek. Leden die hun lidmaatschap opzeggen, doen dat vaak per 31-12 van het jaar.

In het vorige nummer van De Bres had ik beloofd een overzicht te maken van de plaatsen, waar onze leden/donateurs vandaan komen. Hieronder een overzichtje. Om de lijst niet al te lang te maken, heb ik de plaatsen waar maar 1, 2 of 3 leden/donateurs wonen, niet meegenomen.

Utrecht	59
Maarssen	50
Vleuten	15
Breukelen	14
De Meern	7
Tienhoven	5
Westbroek	4
Kockengen	4

In nog 26 gemeenten wonen de overige 38 leden/donateurs.

Het bestuur

Voorzitter: Bert van der Tol
Email: bertvdtol@zonnet.nl
Secretaris: Illy Poley
Email: ipoley@ziggo.nl
Penningmeester: Hanneke Boom
Email: hannekeboom64@gmail.co
Bestuursleden: Marloes van der Beek, John van Himbergen, Eugénie Weenink

Nog wat werkgroepen

Werkgroep communicatie

Contactpersonen
De Bres: Jan van Schooten
Email: jcvanschooten@gmail.com
PR en communicatie: Marloes van der Beek
Email: harald.marloes@telfort.nl
Website: Harm Dotinga
Email: h.dotinga@hetnet.nl
Winkeltje: functie vacant

Werkgroep bijscholing

Contactpersoon: Marijke Zoetelief
Email: marijkezoetelief@gmail.com

Cursus werkgroepen

Werkgroep natuurcursus

Contactpersoon: Bernadet Sijmons
Email: inez.kollaard@planet.nl

Werkgroep natuurgidsencursus

Contactpersoon: Jan van Schooten
Email: jcvanschooten@gmail.com

[https://www.facebook.com/ivnvecht & plassengebied](https://www.facebook.com/ivnvecht&plassengebied), achter dit ingewikkeld adres gaat de face-book pagina van IVN Vecht en Plassengebied schuil. Het is een openbare groep, wil je zelf iets plaatsen dan moet je je even als lid aanmelden bij Lolke Stelwagen.

Indien onbestelbaar dan
graag retour zenden aan:

Ledenadministratie
IVN Vecht & Plassengebied
T.a.v. Tineke van Schooten
Rembrandtlaan 68
3451 JD Vleuten

Aan de heer/mevrouw:

